VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych**
(nr 98)
z dnia 14 maja 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 98)

14 maja 2019 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Danuty Pietraszewskiej (PO-KO)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2018 roku (druk nr 3366) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Maria Kobierska** p.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli oraz dr hab. **Lech Nijakowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski**, **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dzień dobry państwu. Serdecznie witam na posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Dzisiejszy porządek dzienny naszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2018 r. w zakresie działania Komisji. To jest druk nr 3366.

Sprawozdanie referuje pani Maria Kobierska, którą już zapraszam do rozpoczęcia prezentowania informacji.

P.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Maria Kobierska:

Dziękuję bardzo. Maria Kobierska, Departament Administracji Publicznej NIK.

Mam zaszczyt przedstawić państwu sprawozdanie z działalności NIK w 2018 r. Jak państwo zauważyli, jest to dość spore wydawnictwo, ponieważ zawiera również szerzej problematykę, która dotyczyła działalności NIK w związku z tym, że w tym roku obchodzimy jubileusz 100-lecia izby.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Gratulujemy.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Dziękuję pięknie. Prezentowane sprawozdanie składa się z ośmiu rozdziałów, w których omówiono pełny zakres działalności NIK, począwszy od podstaw prawnych, danych i informacji dotyczących organizacji oraz realizacji budżetu izby w 2018 r., poprzez realizację planu pracy NIK, w tym działalność kontrolną, współpracę z Sejmem i Senatem oraz innymi podmiotami krajowymi i zagranicznymi, działalność w ramach współpracy z publicznymi organami kontroli, aktywność w kontaktach z interesariuszami zewnętrznymi, kończąc na syntezie realizacji zadań państwa w świetle kontroli NIK w podziale na działy administracji rządowej.

W 2018 r. NIK zrealizowała 2325 kontroli jednostkowych w 1828 podmiotach w ramach 111 kontroli planowych, w tym kontrole wykonania budżetu państwa w 2017 r., uwzględniając również problematykę w zakresie części 43, dotyczącej mniejszości narodowych i etnicznych oraz wyznań religijnych. Oprócz tych kontroli planowych zrealizowano także 91 kontroli doraźnych, które objęły tematycznie realizację zadań państwa dotyczących administracji publicznej, informatyzacji, finansów publicznych,

gospodarki, energii, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego i nauki, spraw wewnętrznych, obrony narodowej, sprawiedliwości, spraw zagranicznych, pracy i zabezpieczenia społecznego oraz rodziny, rolnictwa i rozwoju wsi, turystyki, kultury fizycznej, środowiska, gospodarki wodnej, transportu i zdrowia. Oczywiście, ponieważ mniejszości narodowe są również obywatelami polskimi, więc w większości te problemy, które były przedmiotem zainteresowania, również były ważne dla mniejszości narodowych i etnicznych.

Kierownikom skontrolowanych jednostek przekazano łącznie 2322 wystąpienia pokontrolne, czyli wynik różni się od liczby przeprowadzonych kontroli. Jest tak z tego powodu, że sprawozdanie zamyka się z dniem 31 grudnia, natomiast część wystąpień pokontrolnych była przekazywana już w styczniu 2019 r. Z tych właśnie wystąpień w 297 przypadkach, tj. około 13%, adresaci skorzystali z przysługującego im prawa i zgłosili zastrzeżenia do ocen, uwag i wniosków, które w części również zostały uwzględnione, a w części oddalone.

Według stanu na koniec marca 2019 r. zdecydowana większość spośród 4851 wniosków pokontrolnych sformułowanych w wyniku kontroli, o których przed chwilą mówiłam, została zrealizowana bądź pozostawała w trakcie realizacji. Ponad 88% wniosków było zrealizowanych bądź pozostawało w trakcie realizacji. Wśród wniosków w 2018 r. dużą część, bo 140, stanowiły wnioski *de lege ferenda*, czyli te, które dotyczyły pewnych zmian w prawie. Są one sukcesywnie realizowane. Przykładowo w 2018 r. zrealizowano 30 wniosków *de lege ferenda*, z tego 11 zgłoszonych w 2018 r. W latach 2014–2018 NIK sformułowała 535 wniosków *de lege ferenda*, spośród których znaczna część została zrealizowana.

Jednym z efektów kontroli NIK są korzyści finansowe, tj. kwoty, które w wyniku naszych działań zostały lub zostaną pozyskane albo zaoszczędzone. W 2018 r. wyniosły one ponad 43 mln zł.

Oprócz sprawozdania z działalności oraz analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej, która niebawem też zostanie przedłożona Sejmowi, Sejmowi przedłożono 191 informacji o wynikach kontroli, w tym 94 informacje z kontroli budżetowych oraz 97 informacji o wynikach pozostałych kontroli planowych i doraźnych.

W rozdziale ósmym tego sprawozdania przedstawione są informacje na temat realizacji zadań państwa w świetle kontroli NIK w podziale na działy administracji rządowej. Jeśli chodzi o wyniki kontroli będących w bezpośrednim zainteresowaniu Komisji, to tak się złożyło, że w 2018 r. NIK, oprócz corocznej kontroli wykonania budżetu państwa w części 43, nie przeprowadzała innej kontroli merytorycznej.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Niczego nie zlecaliśmy.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Nawet nie z tego powodu. Po prostu dwa lata wcześniej były dwa tematy, które były realizowane i o których mówiliśmy rok temu. Tak się złożyło, że w tym roku właśnie tego typu kontroli nie było.

Natomiast jeśli chodzi o kontrolę wykonania budżetu państwa w 2018 r., to wyników jeszcze państwu przedstawić nie możemy z tego powodu, że one nie zostały jeszcze upublicznione. Natomiast w 2018 r. NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w części 43 w 2017 r. W próbie wydatków objętych kontrolą nie stwierdzono wydatków niecelowych i niegospodarnych. Na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych, czyli na realizację zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej oraz zachowanie języka regionalnego, w tym na stypendia dla uczniów i studentów pochodzenia romskiego, w 2017 r. wykorzystano kwotę ponad 15,7 mln zł, czyli 88,9% kwoty planowanej.

Jak państwo wiedzą, NIK wnioskowała w 2017 r. o zapewnienie poprawnego i nieprzerwanego funkcjonowania Elektronicznego Systemu Obsługi Mniejszości. Funkcjonowanie ESOM, jak państwo pamiętają, było przedmiotem posiedzenia Komisji 2 kwietnia tegoż roku.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Tak, tak.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Wiemy, że ministerstwo ma problemy z wprowadzeniem tego systemu. Cały czas nad tym pracują. Doszli już do wniosku, że w ramach sił własnych będą w stanie ten system zmodyfikować i uruchomić, ale jest to jeszcze cały czas...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Ale już to trwa i trwa.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Tak. Zgłosili państwo również jako Komisja dwa tematy, jeśli chodzi o kontrole planowane na 2020 r. Mogę tylko wspomnieć tutaj, że jeden z tych tematów, czyli sprawa subwencji dla mniejszości, jest przedmiotem zainteresowania i planowania. Być może taka kontrola będzie przyjęta przez kolegium NIK. Nawet w trochę szerszym zakresie niż to państwo zgłaszali pewnie taka kontrola będzie organizowana.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To dobrze.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Cóż, to tak w telegraficznym skrócie, ponieważ trzeba byłoby bardzo wiele czasu poświęcić, żeby po prostu szerzej to omawiać. Ponieważ jednak w zakresie państwa zainteresowania nie było kontroli merytorycznej, więc pozwolę sobie na tym zakończyć. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję, pani dyrektor. Dla nas kontrole w zakresie tych tematów, które nadaliśmy tutaj i których oczekujemy, też są bardzo ważne. Jeżeli bowiem chodzi o tegoroczne tematy, które skierowaliśmy do Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, to one dotyczą dość sporych pieniędzy. Chcemy, żeby każda złotówka była sensownie wydawana, a nie zwracana do budżetu albo po prostu nie była użyta do właściwych celów, na które została przeznaczona.

Myślę, że dla wszystkich instytucji kontrola NIK ma zawsze wielkie znaczenie, a szczególnie wnioski. Interesuje mnie to od strony organizacyjnej i technicznej, bo jak czytam, że w 2018 r. mieliście 2325 kontroli... Powiedziałabym, że kontrole wymagają ogromnej pracy specjalistów z danego zakresu. Czy posługujecie się własnymi pracownikami? To macie chyba całą armię. Czy korzystacie też z innych instytucji, które mają jakieś przeszkolenia albo coś, bo są najróżniejsze obszary? W każdym obszarze, kontrolując, trzeba być biegłym, trzeba znać to, co się kontroluje. Jak wy to robicie?

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Właśnie jest to sprawa dość skomplikowana. Cały proces przygotowania kontroli jest dość długi. W swojej działalności, oczywiście, korzystamy z doświadczeń naszych pracowników, ponieważ mamy za zadanie również cały czas interesować się daną tematyką i po prostu śledzić, co w danym obszarze się dzieje. Natomiast w dużej mierze korzystamy z usług i z wiedzy ekspertów. Bardzo często zresztą na naszych publicznych stronach przekazujemy informacje. Przeważnie organizujemy panel, jeśli temat jest dla nas trudny, nowy i na ten panel zapraszamy przedstawicieli środowiska nauki, środowiska praktyków.

Bardzo częstymi gośćmi są u nas przedstawiciele poszczególnych ministerstw, ponieważ w ten sposób możemy mieć dobrze zbadany obszar. Poza tym zasięgamy również informacji w tych instytucjach, które zamierzamy objąć kontrolą. Wcześniej prosimy o dokumenty, analizujemy te dokumenty i ryzyka, więc jest to proces dość długi. Mamy departamenty wspierające, czyli Departament Metodyki Kontroli i Rozwoju Zawodowego oraz Departament Strategii.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Czyli ta kuchnia jest dość skomplikowana.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:

Departament Prawny i Orzecznictwa Kontrolnego również służy pomocą w przygotowaniu, a potem realizacji kontroli. Proces realizacji kontroli też jest dosyć skomplikowany, ale koordynatorzy kontroli są odpowiedzialni za organizację przebiegu całej kontroli i jej wsparcie.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję. My jako Komisja dziękujemy państwu. Tak, sprawy naszej Komisji są minimalne w całym zakresie, bo zajmujemy trzy strony w tym sprawozdaniu.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

W przyszłym tygodniu wybiera się do mnie pani dyrektor izby w Opolu.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Zobacz, na ponad 2,3 tys. spraw to na pewno, ale cenimy sobie prace i sformułowane wnioski. Za to bardzo dziękujemy. Liczymy na to, że kolejne tematy, które przesłaliśmy do zbadania, będą realizowane. Pan przewodniczący Galla chce coś powiedzieć?

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Pewnie, że tak. Chcę pochwalić NIK, ponieważ...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To tak. Udzielam głosu.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Przed laty także zlecaliśmy kontrolę, jeśli chodzi o naliczenie i wykorzystanie podwyższonej subwencji oświatowej, przeznaczonej na nauczanie języków mniejszości narodowych i etnicznych. Wtedy, jak dobrze pamiętam, były pewne drobne zgrzyty, bo niektórzy inspektorzy zaczęli analizować deklaracje. Wtedy się zaczęła wrzawa, ale szybciutko to się skorygowało. Natomiast myślę, że wyniki kontroli były na tyle istotne, że samorządy rzeczywiście zaczęły zwracać uwagę na poprawność wykorzystania tej subwencji, bo sugestie ze strony mniejszości były takie, że te środki nie do końca trafiają jakby celowo, że one są tam różnie...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To się dzieje cały czas.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Później nastąpiło już takie zrozumienie, że w ramach tych środków powinno występować także doskonalenie nauczycieli nauczających języków, gdyby na to inaczej spojrzeć. To nie jest jeszcze do końca tak, jak powinno być i jak chciałaby strona mniejszościowa, ale cały czas musimy pamiętać, jaka jest definicja subwencji. Zadaniem samorządu jest realizowanie jakości nauczania, a nie wydatkowanie w 100% tych środków. Teraz pilnują tego i dyrektorzy, i nauczyciele, a przede wszystkim środowiska mniejszości narodowych i etnicznych. Za to słowa podziękowania.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

O to chodzi.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Myślę, że następne kontrole będą sukcesywnie. Chciałbym, żebyśmy wrócili jeszcze do spraw romskich, szczególnie po naszym ostatnim pobycie...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Tak, po wizytacji.

Poseł Ryszard Galla (niez.):

Myślę, że jutro o godzinie 14 będziemy kontynuować pewne rozmowy. Jest tam potrzebna wszelaka pomoc, żeby nastąpiło jednak to lokalne zrozumienie i żeby ludzie zdawali też sobie sprawę, jaka ciąży na nich odpowiedzialność za niepodejmowanie tych tematów. Ani ministerstwo, ani Komisja, ani nikt z nas z Warszawy, natomiast lokalny samorząd jest za to odpowiedzialny. Nie daj Boże, niech się coś stanie, to przecież to będzie masakra.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Tak. Dopiero jak spłonął tam dom, to była jakakolwiek reakcja.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Jeśli mogę...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Dziękuję bardzo.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Czy mogę w kwestii romskiej?

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Tak, bardzo proszę.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Tylko nie mogę obiecać państwu, że akurat tym problemem w przyszłym roku się zajmiemy, ponieważ kontrole dotyczące problemów romskich były również w zeszłym roku przeprowadzane. Program romski jest...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
W węższym zakresie, ale był.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Właśnie, ale jeszcze jest w trakcie realizacji do 2020 r.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Kończy się w 2020 r.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Nie wiadomo więc, czy akurat ten problem może być w tej chwili przez nas badany ze względu na ogrom różnych problemów. Parę lat temu zajmowałam się właśnie programem romskim. Natomiast ważne jest to, żeby zmienić sposób współdziałania w środowisku lokalnym, żeby jednak edukować również społeczność większościową, żeby właśnie to, co...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
My to cały czas postulujemy.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Chodzi o to, żeby zmienić stereotyp, że Cygan nie może kojarzyć się z tym, że ma najgorsze cechy.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Tak, stereotypy.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Z tym że kastowość również nie pozwala na to, żeby np. Bergitka Roma mogli bardziej asymilować się ze społecznością.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Samorządy powinny bardziej tonować te konflikty.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Dokładnie tak. Bardziej postawić na kulturę i folklor.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):
Tak, tak. Rozładowywać ciężką atmosferę, a nie jeszcze ją podkręcać. Dobrze.

Czy ktoś jeszcze z państwa chciałby coś dodać na temat opinii o sprawozdaniu NIK, którą mamy wydać? Wszyscy są zadowoleni, pani dyrektor.

P.o. wicedyrektora departamentu NIK Maria Kobierska:
Bardzo się cieszę.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

W związku z tym proponuję uchwałę, którą musimy podjąć. Przeczytam treść tej uchwały. Potem będę prosiła państwa o akceptację albo i nie.

„Opinia nr 4 Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych uchwalona na posiedzeniu w dniu 14 maja 2019 r. dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w sprawie Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2018 roku.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych na posiedzeniu w dniu 14 maja 2019 r. rozpatrzyła – w zakresie swojego działania – Sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2018 roku (druk nr 3366).

Komisja nie zgłasza uwag i pozytywnie opiniuje przedłożone Sprawozdanie".

Czy ktoś z państwa wyraża sprzeciw? Sprzeciwu nie ma.

Sprawozdanie przyjęte.

Dziękujemy jeszcze raz w imieniu całej Komisji. Podpiszę to tylko i już... Dobrze.

Wobec tego bardzo serdecznie dziękuję państwu za udział w posiedzeniu Komisji. Na tym kończę posiedzenie.